

UVODNIK:

Pred 8. marcem

8. marec je dan žena. Je nagelj v vazi, bombonjera na mizi. So lepe besede, so trenutki pozornosti. Pa se skušajmo spomniti:

- kolikokrat med letom smo podarili ženi, dekletu rože
- kolikokrat smo bili prijazni z nežnejšim spolom
- kdaj smo nazadnje namesto žene pospravili stanovanje, pomili posodo, šli z otroki na sprehod
- kolikokrat smo se smejali skupaj, si pripovedovali šale, se igrali Človek ne jezi se
- kdaj smo nazadnje peljali ženo v kino, poslušat Henčka, Terezo
- kdaj smo nazadnje pohvalili zajtrk, kosilo, večerjo
- smo to leto že poljubili najdražjo ob srečanju ali ob slovesu
- kdaj smo nazadnje dahnilo boljši polovici: »Danes si čudovita, draga.«
- in podobno in tako naprej in tako dalje

Odgovorov ni treba obkroževati, ker to ni test. Je samo nekaj vprašanj, ki bi ob »da« prinesli več topline, medsebojnega razumevanja in lepše, znosnejše življenje.

Tako pa drvimo...

Naj bo osmi marec vesel, lep, sončen tudi navznotraj, poln prepričanja in resnice, da živimo enakopravno, srečno, polno življenje.

Spoznanja, da vse skupaj niso fraze, gole, napihnjene in neumne. Naj se raztegne dan žena na celo leto.

Uredništvo

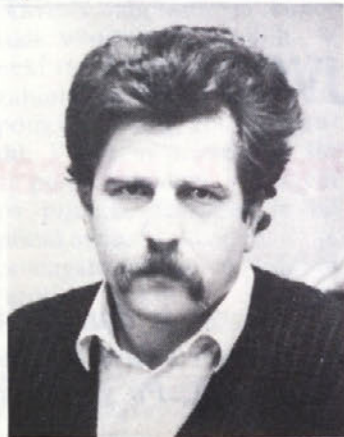
Metlika, 25. februar 1988

NAŠA ANKETA

Bomo stavkali po pravilih?

Stavke postajajo običajna metoda udejanjanja oblasti delavcev. Kajti samoupravljanja je vedno manj in tako so stavke – ki so v tem primeru samoupravno ravnanje delavcev – vedno bolj pogoste. Zato je republiški svet Zveze sindikatov Slovenije sprejel osnutek stavkovnih pravil. S temi pravili je posredno priznana pravica do stavke. Sicer pa je v javnosti prevladalo splošno mnenje, da so ta pravila – kar 15 jih je – preobsežna in preveč zavito napisana. Pa tudi, da gre s temi pravili, v katerih so predvsem zapisane naloge in vloga delavskega sveta, stavkovnega odbora, osnovnih organizacij, občinskega sveta in republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, za poskus birokratskega nadzora med stavkami. O tem, ali so stavkovna pravila potrebna ali ne, so mnenja v javnosti še vedno deljena. Tudi v tozdu metliške Beti in v Kometu, kjer smo tokrat anketirali delavce, so na vprašanje, ali je moč stavkati po določenih pravilih, scenariju, različno odgovorili.

DUŠAN RUS, vodja skladišča gotovih izdelkov: »Imam svoje poglede na štrajke v naši družbi. Dnevni redi na sestankih političnih in samoupravnih organov so, razen pod »razno«, že vnaprej določeni. Če pa bi bili dnevni redi nekoliko manj zacementirani in bi se že na sestankih – ne glede na situacijo – pogovarjali o težavah, stavke sploh ne bi bile potrebne. Ko že pride do štrajka, ga vedno rešimo v korist stavkajočih. Takrat se vedno najde rešitev. To pa je dokaz, da bi lahko rešili probleme tudi brez štrajka. Do

stavk pride tam, kjer je vodstvo nesposobno ali ne reagira pravočasno na probleme. Če namreč lahko potem, ko se je stavka že začela, rešijo probleme, bi jih lahko tudi prej. Če bi bilo namreč okolje zdravo, bi morali že prej vedeti, da se pripravlja štrajk in bi lahko vodstvo delavcem že prej razložilo, kakšne so možnosti, da uresničijo njihove želje. Dejstvo pa je tudi, da stavka delavce sprosti in da se izkričijo. Menim pa, da tisti, ki je pisal stavkovna pravila, premalo pozna razmere v neposredni proizvodnji. Čeprav delavci v glavnem stavkajo zaradi prenizkih osebnih dohodkov, pa je vsaka stavka po svoje specifična.«

VIDA FRAKELJ, adjunktirka in predsednica izvršnega odbora osnovne organizacije ZSS v tozdu Konfekcija: »Do stavke pride spontano, glavno vlogo pa naj bi imel sindikat, ki naj vzpostavi stik med delavci in

vodilnimi. Če pa ne more ničesar doseči, mora izpolnjevati zahteve delavcev. Zdi se mi prav, da so sestavili pravila, ne vem pa, če bo zaradi tega ob stavkah manjša anarhija. Namen delavcev sicer ni, da bi stavkali, če pa že stavkajo, je prav, da se držijo pravil.«

IVAN ŠKALJIN, pletilec v tozdu Metraža: »Morali bi skrbeti, da bi delavcem zagotovili primeren osebni dohodek in vse ostalo, pa do stavk

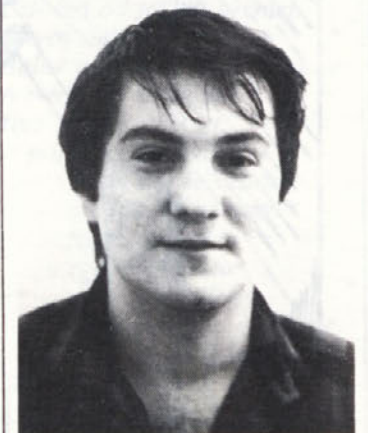
ne bi prišlo. Delavci smo pristaši tega, da delamo in ne da stavkamo. Kako to, da se po stavki vedno najde rešitev, prej pa nikakor. Stroji v tovarnah pa stojijo in to na škodo delavcev. Mar ne bi delavcem že prej zagotovili takšne pogoje dela, da do štrajkov ne bi prišlo? Delavce nima časa razmišljati, kako bo štrajkal, ampak kako bo delal in za to delo dobil pravičen osebni dohodek. Mogoče ne bi bilo slabo, če bi imeli več sestankov, na katerih bi delavce seznanili o vsem. Toda za sestanke je škoda pol ure ali uro, potem, ko stroji stojijo, pa ni škoda nekaj dni. Če bi se pravočasno o vsem pogovorili, potem ne bi bilo stavk in tako tudi stavkovna pravila ne bi bila potrebna.«

IVICA FIR, tekstorirka in podpredsednica izvršnega odbora osnovne organizacije ZSS v tozdu Kodranka in volna: »Probleme bi morali delavci poskusiti rešiti v delovni organizaciji. Šele

zadnja faza – če morda res druga rešitev ne bi bila mogoča – naj bi bila stavka. Vendar pa imamo na samoupravnih organih pravico in možnost povedati svoje težave. V naši osnovni organizaciji doslej sicer še nismo obravnavali osnutka stavkovnih pravil, menim pa, da za stavko niso potrebna pravila, saj bi bil tako štrajk preveč zbirokratiziran.«

RAJKO ADLEŠIČ, koordinator baze podatkov v Sektorju za organizacijo informacijskih sistemov in predsednik izvršnega odbora osnovne organizacije ZSS v delovni skupnosti skupnih služb: »Sam sicer v štrajku še nisem sodeloval, toda izkušnje ljudi, ki so stavkali so,

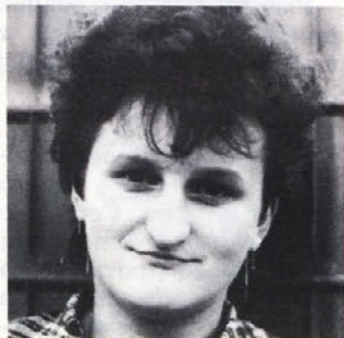
da gruča ljudi še nikoli ni imela točno določenega cilja. Niso točno opredelili zahteve do tistega, na katerega se obračajo. V štrajku vsak išče nekaj zase, zato ni nujno, da

(nadaljevanje na 3. str.)

(nadaljevanje z 2. str.)

je mnenje posameznika tudi mišljenje večine. Zato je zelo dobro, da delavci sestavijo stavkovni odbor, v katerem pa niso nujno člani obstoječega izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata, saj dajo lahko le-temu tudi nezaupnico. Stavkovni odbor natančno opredeli zahteve, ki jih mora uresničiti poslovni organ. Dogajalo se je, da so delavci z vpitjem zahtevali svoje pravice, nikoli pa niso v nekaj točkah povedali, kaj je bistvo štrajka in tudi nikoli ni nihče bdel nad tem, kako se njihove zahteve uresničujejo. V stavkah, ki so organizirane po stavkovnih pravilih, pa prevzame vlogo stavkovni odbor, ki dela toliko časa, dokler niso zahteve uresničene. To je gotovo veliko bolje kot pa nered med stavkami. Zdi se mi, da je zelo dobro, da so sestavili pravila.«

VERICA VRBOS, šivilja v Kometu: »Zdi se mi prav, da so sestavili stavkovna pravila. Delavci štrajkajo predvsem zaradi pre slabih osebnih dohodkov, toda kako to, da se potem vedno najde denar, prej pa ne? Očitno bi

morali v sindikalni organizaciji sestaviti tudi predstavkovna pravila o tem, kako naj se obnašajo odgovorni, preden pride do štrajka. Če bi hotele delavke stavkati v naši delovni organizaciji, bi bila za to, da poskusimo najprej najti druge poti za rešitev problemov.«

MARIJA TRČEK, šivilja v Kometu: »Vsaka stavka je nekaj posebnega, se razlikuje od drugih štrajkov, čeprav ljudje v glavnem stavkajo zaradi prenizkih prejemkov.

Zato ni moč stavke postaviti togo v neke okvire, neka pravila. Bolje bi bilo, če bi se dalo z delavci pogovoriti na lep način. Če to pač ni mogoče, gre do delavci na cesto. Tudi pri nas v Kometu je bilo tako, da smo delavci zahtevali večje plače, a smo se pogovorili na sestanku na lep način. Ni bil potreben štrajk. Saj proti komu pa delavci pravzaprav sploh stavkajo? In če stroji stojijo, kdo je pri tem najbolj tepen? Prav delavci sami. Tako je štrajk pravzaprav velik bumerang.«

M. J.

Požar v Kodranki

31. januarja 1988 je prišlo na teksturirnem stroju ARCT tip FTF-75 št. 6 do požara. Izbruhnil je ob 9.45 uri, in sicer na pogonskem delu stroja. Takoj, ko so ga prisotni opazili, so začeli z gašenjem, tako da je bil lokaliziran samo na omenjeni del stroja in pogašen v približno desetih minutah. Pri gašenju požara so bili trije delavci poškodovani: **Anton Pezdirc**, opekline po vratu in rokah, **Željko Jurina**, opekline po rokah in nogi in **Zlatko Gršič**, opekline po rokah. Vsem trem je bila nudena zdravniška pomoč v Zdravstvenem domu Metlika, a Anton Pezdirc je bil napoten na zdravljenje v bolnišnico.

O nastalem požaru so bili potem obveščeni: postaja milice Metlika, UNZ Novo mesto, požarni in elektroenergetski inšpektor, ki so ugotavljali vzrok požara. Ugotovljeno je bilo, da je vzrok za nastanek požara pregrevanje ležaja elektromotorja za odsesovanje plinov.

Ker je bila nedelja, je bila o požaru obveščena zavarovalnica v ponedeljek in so bili podzeti ukrepi za sanacijo stanja. Imenovana je komisija za popis materialne škode, kakor tudi posledice v izpadu proizvodnje do končne sanacije stroja. Imenovana je tudi ekipa, ki je

delala na sanaciji stroja. Na sanaciji stroja se je intenzivno delalo in je stroj ponovno začel s proizvodnjo 15. 2. 1988.

Pri požaru je nastala materialna škoda, ker so bili nekateri strojni deli poškodovani, tudi nekaj materiala je neuporabno in je bil stroj nekaj časa onesposobljen za proizvodnjo.

Ker je poleg zavarovanja proti požaru zavarovan tudi poškodovani material in obratovalni zastoj, bo škodo povrnila zavarovalnica, vendar izpada proizvodnje, ki je povzročil zastoje tudi na ostalih delovnih fazah, ne bo možno nadomestiti. Končni obračun škode bo izdelan po novem začetku obratovanja stroja, ko bodo znane še eventualne neugotovljene napake.

Ta požar je tudi opozoril, da je potrebno požarni varnosti posvetiti večjo pozornost in preventivno zastaviti takšne ukrepe in zagotoviti pogoje, da se odpravijo možni vzroki za nastanek požarov, ker bi lahko imeli veliko večje posledice.

Vinko Pavlinac

— **NAPREDEK NAS NE BO ČAKAL. STE ŽE RAZMIŠLJALI O KABELSKI TV?**

Jože Kumer: Pred 8. marcem

KAKO SMO POSLOVALI?

Antiinflacijski program kot zavora

O pogojih poslovanja smo govorili ob vsakem periodičnem obračunu, na koncu pa lahko zaključimo, da smo se najbolj poslabšali v 4. kvartalu, ali natančneje 15. novembra 1987, ko je stopil v veljavo tako imenovani antiinflacijski program. Le-ta nas je prizadel na zunanje trgovinskem področju in na področju materialnega poslovanja in še vedno predstavlja hudo zavoro.

Z devalvacijo dinarja smo res nekaj pridobili pri rentabilnosti izvoza, vendar ne polnih 22 %, kolikor je bilo razvrednotenje dinarja, saj so se hkrati znižale izvozne vzpodbude. Ker pa Beti več uvažja kot izvažja, so se nam

na uvozni strani znatno povečale cene osnovnega materiala.

Ob zamrznitvi prodajnih cen so višje cene surovin in energije direktno načele naš poslovni rezultat. Tudi če bi bile naše cene popolnoma proste, jih ne bi mogli dvigniti zaradi slabšega povpraševanja po tekstilnih proizvodih. Še pred sprejetjem antiinflacijskega programa smo imeli v mesecih avgustu, septembru in oktobru izpad realizacije najprej pri konfekciji in volni, kasneje pa še pri preji in metraži.

Močno so nam porasle zaloge, zato smo sprejeli projekt optimizacije zalog 100 dni vezave v enem letu in ta sistem vgradili tudi v nagrajevanje. Nikakor ni dovoljeno delati na zalogo, ker nam obresti od kapitala dobesedno požro ves rezultat dela in ne samo, da nič ne zaslužimo, ampak proizvajamo

direktno izgubo v določenih fazah delovnega procesa.

Lansko leto je bilo leto rekordne inflacije. Cene na drobno v decembru 1987 v primerjavi z decembrom 1986 so bile višje za polnih 170 odstotkov. Ocenjujemo, da bo do ekspanzije cen prišlo tudi v času trajanja protiinflacijskega programa do 30. 5. 1988 na podlagi usklajevanja cen, najbolj pa po tem roku. Iz vsega tega lahko zaključimo, da je naša DO Beti dosegla in presešla vse planske cilje, kljub temu pa bodo vsi naši rezultati poslovanja letos realno slabši, kot so bili leto prej. Najbolj pa to trdo ekonomsko resnico čutimo na lastnem žepu pri osebnih dohodkih.

Pozitivno in v tolažbo nam je le-to, da smo se kljub relativnem poslabšanju povzpeli še za nekaj mest po rang lestvici slovenske tekstilne industrije v kazalcu dohodek/

delavca, ostanek ČD/delavca in v OD/delavca.

PROIZVODNJA:

Načrtovano proizvodnjo smo dosegli v naslednji velikosti (glej tabelo I.):

OPOMBA: Proizvodnja je izražena v kodranki, pletilnici in barvarni v 000 kg, v konfekciji 000 minut in Beti skupaj v 000 pogojnih minut.

Iz statističnih podatkov je razvidno, da smo imeli kvantitativno proizvodnjo v letu 1987 enako proizvodnji 1986, v kvalitativnem pogledu pa za 1-2 % več. Plan bi lahko presegli glede oskrbe s surovinami, nismo ga zaradi prevelikih zalog gotovih izdelkov.

PRODAJA:

Plan prodaje po prodajnih programih smo dosegli z naslednjimi pokazatelji (glej tabelo II.):

Prodajo smo dosegli nominalno, vendar ne v okviru indeksa inflacije. Čeprav so se naše prod. cene manj povečale od povprečnega indeksa cen industrijskih proizvodov, nam je več gotovih izdelkov ostalo na zalogi na koncu leta, kot smo jih imeli na začetku.

Izvozili smo za 4.561 tisoč dolarjev predvsem v obliki dodelavnih poslov, uvozili pa smo 10.081 tisoč dolarjev. Naša DO ima status pasivca, vendar pa moramo razliko med uvozom in izvozom ustvariti s skupnim izvozom drugih OZD v naši reprovrigi. V letu 1986 smo od skupnih konfekcijskih kapacitet izvozili 54 % v letu 1987 pa 50 %.

ZAPOSLOVANJE

V letu 1987 je bilo v BETI povprečno 2106 zaposlenih,

(Nadalj. na 13. str.)

PROIZVODNJA:

Načrtovano proizvodnjo smo dosegli v naslednji velikosti (glej tabelo I.):

TABELA I.

Zap. št.	TOZD - obrat	Dosežena proizv. 1986	Planirana proizv. 1987	Dosežena proizv. 1987	Index 87/86	Index 87 PL
1.	Kodranka	3.275	3.252	3.087	94	95
2.	Pletilnica	1.781	1.817	1.741	98	96
3.	Barvarna	2.071	2.132	2.069	100	97
4.	Konf. Metlika	28.051	28.433	28.470	101	100
5.	Konf. Črnomelj	25.227	27.096	25.778	102	95
6.	Konf. Mirna peč	11.732	11.426	13.111	112	115
7.	Konf. Dobova	15.026	16.528	15.864	106	96
8.	Konf. Žakanje	23.876	24.010	21.040	88	88
9.	Konf. Krstinja	1.101	4.782	5.032	457	105
Skupaj BETI		253.662	262.391	253.045	100	96

OPOMBA: Proizvodnja je izražena v kodranki, pletilnici in barvarni v 000 kg, v konfekciji 000 minut in Beti skupaj v 000 pogojnih minut.

PRODAJA:

Plan prodaje po prodajnih programih smo dosegli z naslednjimi pokazatelji (glej tabelo II.):

TABELA II.

Zap. št.	Prodajni programi	Doseženo 1986	Planirana 1987	Doseženo 1987	Indeksi 87/86	Indeksi 87/PL
1.	Preja	8.189.391	16.740.895	18.954.112	231	113
2.	Metraža	5.035.472	10.587.472	10.704.044	213	101
3.	Konfekcija	9.450.755	19.573.463	19.555.396	207	100
SKUPAJ:		22.675.618	46.901.791	49.213.552	217	105

DRUŽBENA PREHRANA

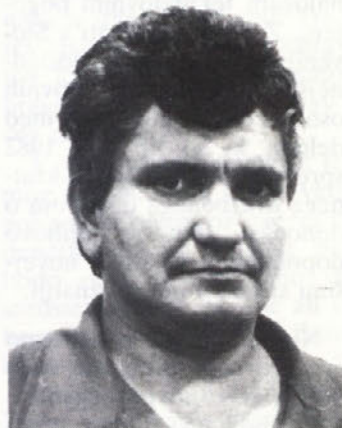
Nad malicami se pritožujejo le nergači

Sto ljudi, sto okusov, pravijo. In vsem je prav gotovo težko ugoditi. Kako težko je šele prislusniti željam vseh 1.300 delavcev, ki vsak dan malicajo v Betini jedilnici! Pa vendar se osebje, ki pripravlja jedilnik in jedi trudi, da bi bile te čim bolj okusne, da bi bilo med delavci čim manj negotovanja in da bi jedilnico zapustili s polnimi želodeci in zadovoljni. Prislusnimo, kako so z malico zadovoljni delavci v Beti in delavke v Kometu.

ANA VIRANT, adjustirka v tozdu Konfekcija: »Tako skromna sem, da sem zadovoljna z vsem, kar dobim na krožniku. Malice v Beti so dobre, hranljive, kalorične. Nekateri pa jih vseeno kritizirajo, ker mislijo, da se morajo v službi najesti za dan naprej in nazaj. Vendar pa morajo pač kuhati tudi doma.«

MIRKO SPUDIČ, kuhar barv v barvarni: »Čez dan je malica v redu, v nočni izmeni pa bi morala biti malo boljša, na primer tudi juha in ne le suhi makaroni. Nekaj časa je sicer bila, zadnje čase pa ni spet nič. Tudi to, da vozijo na delovno mesto čaj, kavo in prigrizek je dobro, čeprav

se mi zdi, da izgubijo s pitjem čaja delavci preveč časa.«

JOŽE KOŽELJ, transportni delavec v tozdu Kodranka in volna: »Malica je včasih dobra, včasih pa ne. Za nas, transportne delavce, bi morala biti vedno močna hrana, včasih pa je je tudi premalo. Nekateri kuharice dajo na krožnik tudi več hra-

ne, kot je določene, nekatere pa ne. Dobro bi bilo, če bi lahko vedno izbirali med dvema menujema.«

HELENA SLOBODNIK, programerka v Sektorju za organizacijo informacijskih sistemov: »Malice so dobre in za vse okuse. Vsak dan pač ne morejo biti zrezki. Hrana je zelo pestra in tudi izbira je velika. Pozna se, da pripravljajo tako jedilnik kot hrano strokoven kader. Tudi kuharice so pri razdeljevanju hrane zelo prijazne. Včasih slišim tudi kakšno kritiko na račun malice, vendar se v

glavnem pritožujejo tisti, ki imajo doma skromno prehrano.«

MARIJA BABIČ, vodja družbenega standarda: »Trudimo se, da bi bile malice dobre. Ne gledamo na vsak dinar. Malice so pestre, saj mora biti zdrava prehrana pestra. Pazimo, da so na jedilniku prisotne vse snovi,

ki jih potrebuje telo. Verjetno delavci bolj pogrešajo močnate jedi in sladice, ki pa potrebujejo za pripravo več časa, za to pa bi potrebovali več delovne sile in prostora. Pri nas namreč veljajo normativi, koliko imamo lahko zaposlenih v kuhinji glede na število delavcev v delovni organizaciji, upoštevati pa moramo tudi normative hrane. Zavedamo se, da bi vsi radi dobro jedli, toda za toliko ljudi ne vemo, kaj je komu dobro. Zato imamo več menujev. Tako pripravljamo glavno in dodatne malice in varovalno dietno

malico. Vsak dan sta na izbiro najmanj dve različni malici, včasih pa tudi 3 ali 4.

MARIJA GRAHEK, končna kontrolorka v Kometu: »V naši delovni organizaciji je malica dobra, raznolika in dovolj je je. Nikoli ne grem lačna iz jedilnice. Najdejo se tudi takšni, ki kritizirajo, čeprav nimajo razlogov za to. V glavnem pa so krožniki, o zapuščamò jedilnico, prazni, tako da lahko kuharice takoj ugotovijo, da smo zadovoljni.«

ŽELJKA MIHALIČ, šivilja v Kometu: »Malice so kar dobre. Res, da ni vsak dan meso, vendar sem kar zadovoljna. Včasih tudi kaj kritiziramo, kar je razumljivo, saj nas je veliko in vedno vsem vse ne odgovarja. V glavnem pa se ne smemo pritoževati.«

Toliko o društveni prehrani. Sedaj pa preberimo, kaj o njej menijo sindikati. Torej – pozorno preberite prispevek »Malice so namen prehrane med delom.«

DRUŽBENA PREHRANA

Maliči se namen prehrane med delom

V zadnjih letih je vse manjši delež delavcev, ki imajo med delom zagotovljeno prehrano na družbeno organiziran način, in raste število delavcev, ki prejemajo regres za prehrano v obliki gotovine ali denarnih bonov za nakup živil v trgovini. Kakovost obrokov med delom se naglo slabša, predvsem biološka vrednost hrane. Na drugi strani pa vzporedno z naraščanjem cen živil in s padanjem življenjskega standarda naraščajo pritiski delavcev, da bi bil obrok med delom čim obilnejši, kar ruši naravni sistem celodnevne prehranjevanja. To škoduje zdravju delavcev in slabša njihovo storilnost neposredno po zaužitju malici, kar je v nasprotju s temeljnimi cilji te tradicionalne sindikalne akcije.

Svet Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije za vprašanja delovnih in življenjskih razmer delavcev je na seji dne 9. oktobra 1987 obravnaval analizo problemov pri zagotavljanju in regresiranju prehrane delavcev med delom.

Svet ugotavlja, da je k nazadovanju pri prehrani delavcev pripomogla tudi toga politika regresiranja prehrane med delom iz družbenih sredstev, ki je s počasno valorizacijo zgornje meje regresa pripeljala do razmeroma visokih prispevkov delavcev k ceni obroka med delom. Zato so ponekod začeli odklanjati organizirano prehrano ali se preusmerjati na organizirano prehranjevanje samo v prvih dneh v mesecu. Svet ocenjuje, da se naglo višanje regresa (po zveznem družbe-

nem dogovoru o skupnih osnovah in merilih za samoupravno urejanje odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodka) v pomladnih in poletnih mesecih ter le pičla rast v zimskih mesecih ne ujema s sezonskim gibanjem cen živil. To še povečuje pritiske na izplačevanje regresa v gotovini ali v denarnih bonih, kar lahko ogrozi osnovni namen akcije za zagotavljanje toplega obroka delavcem med delom.

Svet Zveze sindikatov Slovenije je sprejel naslednja izhodišča in usmeritve organov in organizacij Zveze sindikatov Slovenije pri zagotavljanju prehrane delavcev med delom:

Prožnost pri iskanju gospodarnih rešitev

Delavcu je treba nadomestiti v prvih urah dela porabljeno energijo in mu s tem omogočiti opravljanje del in nalog z nezmanjšano delovno sposobnostjo v toku celotnega delovnega časa. Ustreden obrok med delom je torej ne samo nujen sestavni del celodnevne prehrane delavca, ampak tudi pomemben dejavnik za izboljšanje storilnosti, za delavčevo zdravje in dobro počutje med delom. Zato mora obrok med delom po količini in

kakovosti ustrezati delu in nalogam ter delovnim pogojem. Zato se Sindikati v Sloveniji zavzemajo za doslednejše upoštevanje strokovnih osnov za sestavo obroka med delom, ki so jih leta 1982 sprejeli podpisniki takratnega družbenega dogovora o dohodku, ter za njihovo dopolnitev v skladu z novejšimi strokovnimi spoznanji.

Nosilec akcije za ustrezno organiziranje prehrane med delom je osnovna organizacija sindikata. Ta se mora brigati, da iz razpoložljivih sredstev regresa na ekonomsko najbolj smotern način zagotovi delavcem vsak delovni dan obrok hrane – za delavce na lahkem delu lahko tudi hladen obrok na enega od načinov v družbenem dogovoru. Organizacijam, ki nimajo možnosti, da bi same organizirale obrok med delom (manjše in dislocirane ter delovne skupnosti), bodo pomagali občinski sveti ZSS s širše zasnovanimi akcijami na podlagi sporazumov in dogovarjanj med uporabniki in izvajalci. Ti so lahko bližnji ozdi pa tudi gostinske in trgovinske organizacije s prostimi zmogljivostmi. Pri tem je treba iskati najbolj gospodarne rešitve s

**– TUDI V METLIKI
KABELSKA TV?
ODLOČIMO SE ZA,
DA NE BOMO
OSTALI BUTALCI!**

sovlaganji in skrbeti za strokovno pripravo.

Najlažje vse odpraviti z boni

Sindikati vztrajajo pri ukinitvi denarnih (trgovinskih) bonov, ki so se v nekaterih okoljih močno razširili, kljub opozorilom predsedstva Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, da povzročajo nepotrebne stroške pri izdajanju in obračunavanju, za uporabnike pa imajo v bistvu enak učinek kot regres v gotovini. Zato dopuščajo izplačevanje regresa v gotovini le pri upravičenih izjemah.

Denarne bone, izdane po pogodbi s trgovinsko organizacijo, je mogoče priznati kot organizirano prehrano med delom samo, če je te bone mogoče uporabiti izključno za nabavo toplih malic v gostinskem delu trgovinske organizacije, ne pa tudi za nakupe živil v maloprodaji. Hladne malice, pripravljene v delikatesnih oddelkih trgovin, imajo značaj organizirane prehrane med delom le, če so vsak dan dostavljene delavcem na mizo. To velja tudi za denarne bone, izdane po pogodbi z gostinsko organizacijo.

Občinski sveti Zveze sindikatov Slovenije bodo skrbeli za postopno ukinjanje denarnih bonov, ki jih ni mogoče priznati za družbeno organizirano prehrano med delom. Pri tem nosijo vso odgovornost za morebitne zlorabe tudi osnovne organizacije ZS.

Ne le sindikati, tudi družbeni nadzor

Svet sodi, da terja ta akcija tudi podporo pristojnega

— ČAS JE ŽE MARSIKOGA POVOZIL. BO ŠLA KABELSKA TV MIMO NAS?

splošnega združenja ter pristojnih služb finančne inšpekcije. Sindikati so dolžni bdeti nad uresničevanjem osnovnih ciljev akcije, od pristojnih organov pa zahtevajo poostren nadzor nad financiranjem tega obroka, tako kot določajo družbeni dogovor in zakonski predpisi.

Svet je pozval podpisnike družbenega dogovora o skupnih osnovah za samoupravno urejanje odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodka, da sprejmejo dogovor o tem, kako bodo spremljali uresničevanje določil v zvezi z organiziranjem in financiranjem obroka med delom.

Svet je podrobneje opredelil izjemne primere, v katerih lahko regres v gotovini oz. v denarnih bonih (dokler ne bodo odpravljeni) bremeni poslovne stroške.

Izjemni primeri so:

Posamezni delavci, ki jim zaradi narave dela ni mogoče organizirati prehrane med delom tako kot drugim delavcem (ker npr. ne delajo na stalnem delovnem mestu, delajo na terenu, izven naseljenih krajev; v času ko so obrati družbene prehrane zaprti ipd.). Taka dela in naloge naj posebej opredelijo v samoupravnem splošnem aktu, skladno z določili sporazumov dejavnosti, kjer bodo taka tipična dela in naloge posebej navedena.

Posamezni delavci, ki po zdravniškem mnenju potrebujejo dietno prehrano, te pa ni mogoče na gospodaren način organizirati skupaj z obroki za druge delavce. Način pridobitve zdravniškega mnenja določi OZD v svojem samoupravnem splošnem aktu.

Vsi delavci neke manjše

DRUŽBENA PREHRANA

delovne organizacije, enote ali delovne skupnosti, ki se nahaja izven naseljenih krajev ali daleč od takšnih obratov, kjer bi lahko gospodarno organizirali prehrano delavcev med delom.

V vseh drugih primerih je mogoče delavcem izplačevati gotovinski regres oz. regres v denarnih bonih (dokler ne bodo odpravljeni) samo iz sredstev skupne porabe ali v breme osebnih dohodkov delavcev.

Osnovne organizacije Zveze sindikatov Slovenije morajo odgovorno sodelovati pri opredeljevanju izjemnih primerov, Obs ZSS pa bodo občasno kontrolirali upravičenost teh odločitev.

Pravice v zvezi z obroki

Višina regresa za prehrano mora biti v skladu z določili družbenega dogovora različna glede na težavnost del in nalog, ki jih delavec opravlja. Skladno s priporočili iz strokovnih podlag ta diferenciacija v manjših organizacijah ne bi smela presežati dveh skupin delavcev, kar pomeni pripravo dveh vrst obrokov (lažjega in močnejšega) tam, kjer gre za večje skupine delavcev na različno težkih delih.

Svet predlaga, da se v Delavski enotnosti mesečno objavljajo cene obrokov med delom na temelju strokovnih podlag kot napotek za gospodarno poslovanje obratov družbene prehrane v delovnih organizacijah. Le z večjo gospodarnostjo pri organiziranju obroka med delom je mogoče zmanjšati znesek, ki ga mora delavec prispevati iz lastnih sredstev k ekonomski ceni obroka.

Osnovne organizacije sindikata so odgovorne, da se v samoupravne splošne akte vnesejo in v praksi dosledno izvajajo določila družbenega dogovora, po katerih delavec nima pravice do obroka in do regresa za dneve, ko ni na delu (med letnim dopustom, bolezensko odsotnostjo, slu-

žbeno odsotnostjo, za katero prejema dnevnicke ali terenski dodatek ipd.) ter da se pravica do obroka oz. nadomestila zanj pod enakimi pogoji prizna tudi delavcem, ki delajo najmanj polovico delovnega časa, invalidom II. kategorije, učencem in študentom na proizvodnem delu, na delovni praksi in praktičnem pouku.

Da bo prehrana med delom v večji meri upoštevala želje in potrebe delavcev, se bodo osnovne organizacije ZSS zavemale za ustanavljanje abonentskih svetov, ki bodo sodelovali pri sestavljanju jedilnikov in urejanju prehrane v internih obratih družbene prehrane, ob upoštevanju priporočil o zdravi prehrani iz strokovnih podlag.

Pri tem jim bodo v pomoč strokovne študije Centralnega zavoda za napredek gospodinjstva v Ljubljani (Jedilniki in delovni normativi v obratih družbene prehrane v delovnih organizacijah), ki jih je sofinanciral Republiški svet ZSS.

Nekaj boljših rešitev

Ker prihajajo delavci na delo brez zajtrka, se bodo osnovne organizacije ZSS zavemale za nudenje hladnega prigrizka s toplim napitkom pred začetkom dela in za pripravo lažje malice po treh do štirih urah dela. Razdelitev enega samega preobilnega obroka na dva dela sledi priporočilu iz strokovnih podlag, da pri polurnem odmoru obrok med delom ne bi smel presežati 30 % celodnevni energijskih potreb delavcev.

Pri tem svet opozarja, da mora biti osnovni motiv pri organiziranju prehrane delavcem med delom zdravstvena ustreznost obroka, ne pa reševanje njihovega slabega socialnega položaja, ki ga lahko izboljša le prizadevanje za ustvarjanje višjih sredstev za osebne dohodke. Vsako popuščenje neuteme-

ljenim zahtevam po drugačnem urejanju prehrane med delom gre v škodo zdravju in delovni uspešnosti delavcev in ni v skladu z namenom in cilji te dolgoletne akcije sindikatov.

K izboljšanju prehrabnih navad delavcev bo največ pripomogla skrb za redno in zdravo celodnevno prehranjevanje skoraj polno zaposlene delavske družine. Zato naj tam, kjer zmogljivost obratov družbene prehrane v ozdu ali samskih domovih to dopuščajo, organizirajo tudi kosila in večerje za delavce in njihove svojce in po potrebi omogočajo tudi odnašanje hrane domov, seveda s plačilom ekonomske cene, ki je prav gotovo pri dobri organizaciji dela v družbenem obratu nižja od cene obrokov, pripravljenih doma.

Slabo so hranjeni tudi šolarji in otroci

Organi in organizacije ZSS si bodo prizadevali v sodelovanju z drugimi dejavniki (SZDL, krajevnimi skupnostmi, občinska skupščina in drugi) prizadevali za organiziranje več obratov družbene prehrane odprtega tipa, predvsem v večjih strnjanih naseljih.

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije bo spodbudil Skupščino SR Slovenije k razpravi o politiki družbene prehrane v SR Sloveniji. Opozoril bo tudi na slabo prehranjevanje srednješolcev, mladine in otrok ter druge naloge za celovito družbeno ureditev razmer na tem pomembnem delu družbene reprodukcije, ki pomembno vpliva na storilnost in kakovost življenja prebivalstva.

RS ZSS, Svet za vprašanja delovnih in življenjskih razmer delavcev

— KABELSKA TV DANES — ZA JUTRI.

Metlika, 25. februar 1988

Resnica o »SRDČ«

GOVORI SE, PA NI RES

Nenadni in še vedno nepojasnjeni izpad delovanja sistema za registracijo delovnega časa (»SRDČ«) v torek, 2. februarja 1988, tik pred 14. uro, je med ljudmi sprožil val burnih komentarjev in kritik, da ne omenjamo psovka, v povezavi s to – kot lansko ugotavljamo iz vsega – nadvse osovraženo novostjo v naši delovni organizaciji. Deloma smo nanje že odgovorili, a ker so se odtlej pojavili še nekateri novi komentarji, ki se kot dezinformacije širijo tudi med ljudmi v naših zunanjih TOZD, smo se odločili, da vse skupaj ustrezno dopolnjeno povzamemo še v VEZILU.

1. Za nakup »SRDČ«, za katerega smo Institutu Jožef Stefan iz Ljubljane odšteli natančno 20.300.000 din in torej ne kar 10-krat več, kot krožijo govorice, se je 6. 10. 1986 odločilo celotno vodstvo DO, odločitev pa je kmalu zatem verificiral še Odbor za kadre in gospodarjenje. K odločitvi za nakup prav takšnega sistema je v mnogočem botrovalo to, da so enake sisteme takrat že uporabljale nekatere slovenske firme, med njimi tudi DO Mura iz Murske Sobote, kjer imajo registracijo delovnega časa, razen na sedežu DO, vpejano tudi v vseh dislociranih organizacijskih enotah (TOZD).

2. Govori se, da smo kupili star, že rabljen in od nekoga zavržen »SRDČ«. Morda nekoliko neestetsko izdelana ohišja registrirnih postaj, ki jih Institutu Jožef Stefan dobavljajo zasebniki, zares koga napeljujejo na pomislek, da je bil sistem nekje že v rabi, vendar je bolj kot ohišje pomembna njihova notranjost. Zanj pa vemo, da je izvzete so le nekatere uvozne komponente – nastala kot plod razvoja na samem Institutu. Mimogrede. Vzrok nekajmesečne zamude v izdobi sistema za našo DO je bil v tem, ker Institutu ni uspelo pravočasno zagotoviti tistih

delov, ki jih lahko kupujejo le v tujini.

Za kar se da nemoteno delovanje »SRDČ« sta vsak po svoji plati zadolžena KSS in SOIS, prvi po formalno-organizacijski, slednji pa po tehnično-programski plati.

Dosedanje, še vedno poskusno obratovanje »SRDČ« na splošno lahko ocenimo takole:

Če izvzamemo uvodoma omenjeni in doslej edini izpad delovanja »SRDČ«, lahko ugotovimo, da je v tehničnem pogledu njegovo delovanje sorazmerno brezhibno, žal pa tega zaenkrat še ne moremo trditi za njegovo programsko plat delovanja. Pri tem seveda ne mislimo tega, da bi kake netočnosti izvirale iz samih postopkov registracij, razen tistih zaradi zamenjav posameznih tipk, vendar to ni pomanjkljivost naprave, temveč krivda nas, ljudi.

Kot smo nekajkrat že objavili, je največja doslej ugotovljena programska napaka »SRDČ« v tem, da pravilno ne izračunava fonda in s tem salda delovnega časa za tiste delavke in delavce, ki in kadar delajo v nočni izmeni, jim pa vseeno pravilno registrira prihode in odhode. Torej gre zgolj za računsko napako, ki pa bo s hkratno poravnavo fonda delovnega časa za nazaj v kratkem odpravljena.

Kot programsko-tehnično pomanjkljivost (torej ne kot napako) pa lahko omenimo to, da je navkljub 16-tim tipkam na registrirni postaji v vratarnici s sistemom zaenkrat možno ločevati le med delovnim časom, želeli pa bi, da bi bilo v povezavi s slednjimi dodatno možno ločevati še med tistimi plačanimi odhodi oz. izostanki, ki so službene narave, od onih, ki so sicer tudi plačani, vendar so čisto privatne narave. Pripominjamo, da imamo tudi v pogledu tega in še nekkih drugih manjših programsko-tehničnih pomanjkljivosti zagotovilo, da bodo v nakrajšem možnem času odpravljene.

T. O.

Volitve organov upravljanja

V začetku marca se izteka mandat dosedanjim članom organov upravljanja. Izvršni odbori sindikata so že opravili evidentiranje novih kandidatov, delavski sveti pa so že razpisali nove volitve, ki bodo 10. marca letos. Pred tem pa nas čaka še nekaj volilnih opravil. Pa se jih spomnimo:

Kandidacijska konferenca: o primernosti evidentiranih kandidatov lahko svoje povedo vse družbenopolitične organizacije in vsak posameznik. Nato izmed evidentiranih kandidatov določimo res »ta prave«, ki nas naj bi zastopali v naslednjem mandatnem obdobju. Tako sestavimo enotno kandidatno listo, ki je lahko odprta, če je na njej več kandidatov, kot se jih voli, ali pa zaprta, če je samo toliko kandidatov, kot se jih pozneje tudi voli.

Podpis izjave: vsak izmed določenih kandidatov mora dati svoj pismeni pristanek, da se strinja s kandidaturom. Seveda tistega, ki odkloni podpis te izjave, ne zadenejo nobene sankcije, ne more pa biti več na kandidatni listi.

Volilna komisija je organ, ki skrbi za pravičen potek in izvedbo volitev. Ko organizacije sindikata dostavijo kandidatne liste volilni komisiji, le-ta preizkusi ali so sestavljene v skladu z zakonom, nato pa kandidatno listo razglasi za veljavno in jo razobesi na oglasni deski.

Volilna komisija ugotavlja izid glasovanja na vseh voliščih in ga nato razglasi.

Volilna komisija tudi določi število volišč v posamezni temeljni organizaciji in točno lokacijo posameznega volišča.

Volilni odbor je organ, ki neposredno vodi glasovanje na volišču ter ugotavlja izid glasovanja za svoje volišče. Volilni odbor skrbi tudi za red na volišču ter za pravilnost in tajnost glasovanja.

Glasovanje je zaključno dejanje volilnih opravil. Opravlja se s pomočjo glasovnic, na katerih so kandidati napisani po abecednem redu. Če so na glasovnicah odprte kandidatne liste, mora biti navedeno tudi za koliko kandidatov je treba glasovati. Glasuje se tako, da se obkroži zaporedna številka med imenom kandidata, za katerega glasujemo.

Če pa so na glasovnicah zaprte kandidatne liste, se glasuje za listo v celoti ZA ali PROTI.

Da imamo vsi zaposleni aktivno volilno pravico, ni treba posebej ponavljati, spomnimo se le, da pasivne volilne pravice – to je biti voljeni – nimajo delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi. Prav tako člani volilnih komisij in volilnih odborov ne morejo biti hkrati kandidati na kandidatnih listah. Tudi kandidati za člane samoupravne delavske kontrole ne morejo biti hkrati kandidati za delegate delavskega sveta.

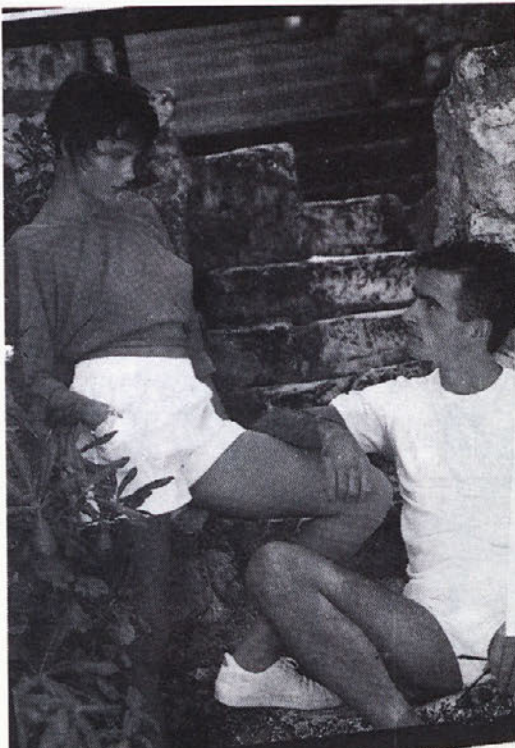
Tudi letos bomo volili organe po temeljnih organizacijah in organe delovne organizacije: delavske svete TOZD in samoupravno delavsko kontrolo, v Črnomlju, Mirni peči in Dobovi še disciplinsko komisijo, delavski svet delovne organizacije in samoupravno delavsko kontrolo delovne organizacije ter skupno disciplinsko komisijo.

Na koncu naj se spomnimo le še, da je aktivna udeležba ob volitvah naša samoupravljalska pravica in dolžnost.

Branko Matkovič

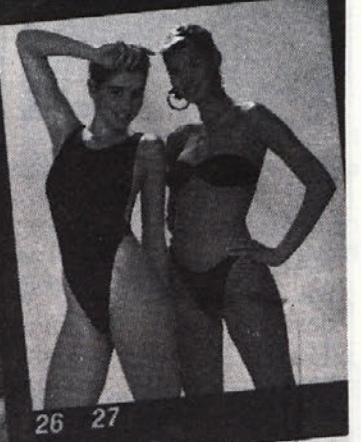
POMLAD—POLETJE 1988

150 151

140 141

26 27

30 31

75 76

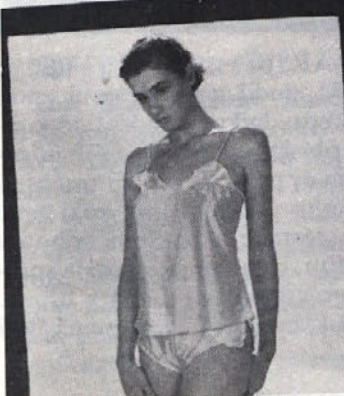
POMLAD-POLETJE 1988

FRÜHLING-SOMMER 1988

178 179

 O naših kolekcijah kar pre-
 malo pišemo. Zato smo se odlo-
 čili, da vam na eni strani pred-
 stavimo nekaj modelov iz
 novega 38 listnega barvnega
 kataloga POMLAD—POLE-
 TJE 1988. Upamo, da smo vam
 pričarali pestrost našega dela,
 kajti zavedamo se, da na eni
 sami strani pač ne moremo —
 ponatisniti lepega kataloga.

182

Metlika, 25. februar 1988

NADA NAPIJALO – pakira gotove izdelke v delovni enoti Krstinja TOZD Žakanje. Povedala nam je, da je dnevna norma šeststo kosov. Doma je iz vasi Kuplensko, ki je oddaljena od Krstinje deset kilometrov. Na delo in z dela se vozi z avtobusom, za december pa je prejela 190.000 dinarjev osebnega dohodka. Nada ima končano osemletko ter opravljen dvomesečni tečaj, ki je bil organiziran v osnovni šoli Krstinja. V Beti je od 21. julija 1987, z delom je zadovoljna, z vudušjem in pogoji tudi. Celo nad osebnim dohodkom se ni pritoževala.

DRAGICA VUČETIĆ – delavka iz delovne enote Krstinja TOZD Žakanje je stara 26 let. Predno se je zaposlila v Beti, je delala v Vojniču, sicer pa je doma iz Kuplenskega in vsakodnevno potuje na delo in z njega. Ob našem obisku je šivala trenirke, našemu uredniku je povedala, da je prejela za december 200.000 dinarjev osebnega dohodka. Pripomb na delo ni imela, pripomnila je le še to, da se ne bi branila višjega osebnega dohodka. (Foto: B. Matkovič)

NAŠ OBISK

V Krstinji navadno sije sonce

»Četudi je drugje megla, je v Krstinji sonce,« nam je razlagal Jože Cigič, vodja delovne enote TOZD Žakanje v Krstinji. Baje vetrovi, pihajoči po dolini, v kateri čemi Krstinja, razpodijo megle in meglice, porajajoče in valeče se po dolini tja do Velike Kladuše proti Karlovcu.

Med tema krajema namreč živi Krstinja, vasica, ki ima osnovno šolo, dve trgovini, zdravstveni dom, pošto in morda še kaj.

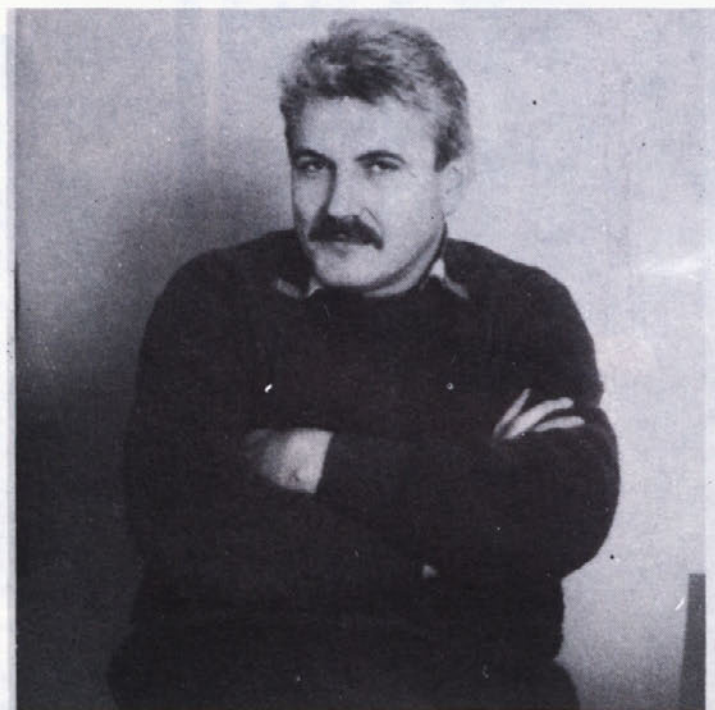
Približno sto ljudi živi tukaj, v Betini delovni organizaciji jih je zaposlenih petinosemdeset, od tega devetinšestdeset v proizvodnji. Za statistike še tole: v delovni enoti je sedem moških.

»Naš kriterij je takšen: zaposlujemo dekleta, mlajša od petindvajset let. K nam prihajajo iz občine Vojnič, nekaj pa tudi iz Velike Kladuše, ki je od tu le trinajst kilometrov,« pripoveduje Jože Cigič. Delavci se vozijo na delo z avtobusi.

Z urejanjem linij so imeli več težav, toda na koncu je vedno vse dobro. Njihov proizvodni program zavzema ženske, moške in otroške izdelke od spodnjega perila do trenirk. Za izvoz ne šivajo.

Poleg službe se ukvarjajo ljudje še s kmetijstvom, da lažje dohitijo začetek vsakega meseca, ko so osebni dohodki. Poprečje za december je bilo 194.000 dinarjev, kar je sorazmerno malo, v občini Vojnič pa predstavlja to dokaj visok znesek.

(nadaljevanje na 11. str.)

JOŽE CIGIČ – takole je Jože Cigič prekrizal roke. V tej pozi je bil seveda samo nekaj časa, sicer nam je razkazal proizvodne in druge prostore delovne enote v Krstinji, kjer je Jože vodja. Delavci ga kličejo različno: šef, direktor. To ga ne moti.

Osebo ga bolj pesti osamljenost, oddaljenost od Metlike in včasih dolgočasje v Veliki Kladuši, kjer stanuje v hotelu preko tedna. Nič čudnega ni torej, če se razveseli vsakega obiska, ki prispe k njemu iz kraja pod Gorjanci. (Foto: B. Matkovič)

LJUBICA VUJIĆ IN MIJO MARŠIČ – Ljubica Vujić je predsednica osnovne organizacije sindikata v delovni enoti Krstinja. Z Mijom Maršičem, predsednikom sindikalne konference Beti, je imela ob našem obisku v Krstinji resne pogovore o delu sindikalne organizacije, pred katero so trenutno volitve v samoupravne organe. Volitve bodo marca, zdaj pa je treba evidentirati kandidate na sestankih izvršnih odborov sindikata. Ljubica je povedala Miju, da so program dela sprejeli, da je pri tem delu neizkušena, vendar da upa v uspeh. Delovna enota Krstinja bo imela v sindikalni konferenci Beti dva delegata.

(nadaljevanje z 10. str.)

Moška delovna sila se je zaposlila in se še zaposluje v Karlovcu, Vojniču in Veliki Kladuši. Ljudje tu okrog so v glavnem kmetje, dekleta, ki se zaposlujejo v Beti, morajo opraviti prej šiviljski tečaj.

Pripravijo ga v bližnji osnovni šoli. Sicer pa je pričelo tudi tu, kot že marsikje, primanjkovati mladih deklet, pripravljenih sestri za šivalne stroje.

Detajl: posamezne delavke, dnevno potujoče na delo in z njega, morajo vstati že ob 3.30, če hočejo priti pravočasno na delo, kljub temu pa dosegaajo normo z 92 odstotki.

Delovna enota Krstinja obstaja dobro leto in pol. Osnovne organizacije ZK nimajo, četudi je kar 25 % vseh zaposlenih članov ZK. Prav zdaj pripravljajo ustanovitev osnovne mladinske organizacije, saj je večina zaposlenih zares mlada.

So pa zato pred pol leta ustanovili osnovno organizacijo sindikata, predsednica je postala **Ljubica Vujić**, ki se zaveda odgovornosti, dela in izpolnjevanja zastavljenega načrta. Priznala je, da je vsega tega malce strah, hkrati pa je bilo čutiti v njenih besedah, da bo zmogla.

Malicali smo v lepo urejeni menzi. Jedi pripravljata dve kuharici, prijazni in urni.

Po ogledu proizvodnih prostorov smo lahko ugotovili: delovna enota v Krstinji je lepo urejen proizvodni prostor, kjer je vse na svojem mestu in kjer vsakdo ve, kaj mu je delati in početi.

Toni Gašperič

SPREJEM V VRTEC

Tole bodo prebrali starši, ki bi radi prijavi otroke v vrtec. To morajo storiti najpозnejše do 1. junija 1988. Vse prijavljene otroke bodo sprejeli v vrtec s 1. septembrom 1988, med letom ne, ker se bori vrtec s pomanjkanjem prostora. Uprava vrta prasi starše, naj to upoštevajo.

Nikoli ne smemo kloniti

Te dni je imela OOZK Kometa svojo letno konferenco, pregled del in nalog za preteklo mandatno obdobje, ter program dela za tekoče leto. Sekretarka OO Ljudmila Cindrič je v svojem obsežnem poročilu razgrnila:

OOZK je ugotovila, da je DO kljub težavam uspešno zaključila poslovno leto 1987. V obdobju od začetka leta 1986 pa do danes smo se člani OOZK Kometa zavzemali za krepitev samoupravnih odnosov. Demokratičnega položaja delavcev, kakor tudi za nadaljno uresničitev zadanih nalog, ter ohranitev bratstva in enotnosti naših narodov in narodnosti. Enotnost naše družbe nam je še kako potrebna v teh težkih časih, kar se seveda odraža prav v okolju, v katerem živimo in ustvarjamo.

Vse naše delo je potekalo po smernicah CK ZKJ, CK ZKS in občinskega komiteja. Vsekakor pa smo reševali naloge in probleme redno, konkretno in samokritično na svojih sejah. Ugotavljamo, da so člani naše OOZK vključeni v različna področja političnega sistema in delovanja ter da s svojo aktivnostjo veliko prispevajo k uresničevanju nalog, uveljavljanju in razvoju na OO in družbe kot celote.

Politično varnostne razmere v naši DO spremljamo ter sprotno dopolnjujemo varnostni načrt, ustrezno ukrepamo, zaradi česar tudi nismo imeli konfliktnih situacij. Smatramo, da so konfliktna situacija rezultat neinformiranosti delavcev na celotnem območju. Zato se moramo združno boriti proti temu.

OOZK skupaj s celotnim

kolektivom Komet se zaveda svojih nalog, še posebno v tem kriznem obdobju, ki se globoko zajeda v našo državo. Ne smemo kloniti, še čvrsteje se moramo spoprijeti s problemi, ki nas pestijo, kajti le s svojim vestnim in požrtvovalnim delom bomo lahko uresničili stabilizacijo našega gospodarstva. Sekretariat je mnenja, da čeprav smo se znašli v politični in gospodarski krizi, ni čas, da te stvari rešujemo z izstopi iz članstva. To je predvsem neodgovorno za pravega člana ZK. Člani ZK morajo stati vedno v prvih vrstah boja in nikoli kapitulirati.

Več pa bi morali storiti na področju vključevanja novih članov v OOZK predvsem iz vrst mladih, ki prihajajo in imajo vse pogoje za sprejem v članstvo.

V preteklem mandatnem obdobju sta se dva člana našega OO usposabljala na enoletni dopisni šoli marksizma.

Ugotavljamo tudi, da je v našem obratu v Starem trgu občutno premalo članov ZK. Upamo, da bomo v novem obdobju, ki je pred nami, uspešno delovali na področju vključevanja novih članov v Starem trgu, kakor tudi v matičnem podjetju v Metliki. Vsekakor pa bi morali imeti na tem področju več aktivnosti.

Rada bi poudarila, da moramo biti pri izvrševanju svojih nalog vztrajni, enotni, kritični, samokritični in dosledni, saj je to osnovno orožje za naše uspešno delo. Živimo v delovni sredini, kjer že 28 leto uspešno premagujemo težave, rešujemo probleme. Ni se še zgodilo, da bi našo DO občutneje omajali določeni ukrepi. Trenutno pa smo zaskrbljeni nad enotnostjo članstva ZK na širšem območju in ta nas obremenjuje pri našem še aktivnejšem delu.

SALDA PA NI

Pri registriranih urah:
– Hej, Jože, zdaj imaš priložnost pogledati saldo svojih ur.

– Beži, beži, France, še na banki nimam salda, pa bi ga imel tukaj.

NASMEJMO SE!

OBVESTILO

Obveščamo vse šoferje, da pri registriranju prihodov in odhodov vstopajo v registrirno postajo hodeč in ne vozeč se kar z avtomobilom, kamionom oziroma traktorjem, kot so to počeli do sedaj in s tem povzročali velik prepih.

M. R.

NI NUJNO

Ni nujno, da je najglasnejša beseda tudi najpametnejša.

T.G.

PREDLOG

Kako preprečiti nezadovoljstvo delavskega razreda? TV naj odkupi nadaljevanje Dinastije.

M. R.

ODLIČNO!

Sistem registracije delovnega časa (SRDČ) je nekaj čudovitega: uvaja red. A kaj, ko se da od prve do druge registracije osem ur krasno zabavati s pogovori o nogometu, boksu in inflaciji.

T. G.

PREKINITVE

Tudi v Beti pride do občasnih prekinitvev dela. Za posameznike, topo strmeče predse, bi človek sklepal, da štrajkajo že vse življenje.

T. G.

Metlika, 25. februar 1988

Angelca odhaja

Angelco Ileničevo poznam že dolga leta. Poznam jo s ceste in iz tovarne, vedno nasmejana in prijazna. V službi pa vestno in marljivo. Našla sem jo pri delu v adjustirnici, kjer dela že dolga leta. O sebi pripoveduje:

»V Komet sem prišla pred 24 leti, tudi pred tem sem bila v službi še kot dekle v Mariboru na krajevnem uradu. V Maribor sem šla zato, ker je bila tam moja sestra. Toda čudna so pota usode. V Ljubljani sva se srečala z Mirkom Ileničem. Čeprav sva oba Belokranjca. On iz Butoraja, jaz pa iz Tribuč. Po poroki je mož zaprosil za zaposlitev v Metliki. Tako sva prišla v Metliko, ki nama je postala dom 30 let.

Zelo rada sem bila v Metliki, saj sem najlepša leta preživela prav v njej. Tu so prijazni in dobri ljudje. Dokler sta bila otroka še majhna, sem pač morala ostati doma, kasneje pa sem se zaposlila v takratnem Invalidskem zavodu, sedanjem KOMET-u. Takrat ni bilo organiziranega varstva otrok, kot je danes.

Ko sem prišla v KOMET, nas je bilo veliko manj, kot sedaj. Vedo smo se dobro razumeli. Čeprav so bili to težki začetki ustanavljanja podjetja, takšnega, kot je danes. Srečna sem, da sem lahko tudi jaz pomagala ustvariti tako tovarno.

V začetku sem delala v krojnem oddelku. Bila sem prva, ki je delala na tračni žagi, ki jo še danes s pridom uporabljamo v KOMET-u.

Seveda imamo danes takšnih strojev več in boljših, za tiste čase pa je bila to velika pridobitev, saj smo prej rezali blago bolj ali manj ročno in na manjše električne rezalke.

Ljudje, ki danes prihajajo v službo v podjetje KOMET, si pač ne morejo predstavljati, kakšni so bili njegovi začetki. Danes je tukaj lepa in prostorna delavnica s sodobnimi stroji, skladišča, prevozna sredstva, sodobna in prijetno urejena menza.

Moji spomini pa segajo daleč nazaj, ko še ni bilo vsega tega. Od doma smo si prinesle kaj za pod zob ali pa nam je prinesla snažilka. S tricikljem smo vozili pakete na pošto in postajo. Spominjam se, da smo imeli tudi oddelk čevljarjev, delali so čevlje in copate. V šivalnici pa smo delali otroške hlače, predpasnike veliko pa tudi za bolnico (spalne srajce ipd.). Celo prevleke za sedeže smo delali.

Oh, koliko lepih spominov.

V Butoraju pri Črnomlju sta si z možem zgradila dom. Seveda tudi Komet jima je pomagal s kreditom. Hvala je veliko. Veliko je Angelca delala v vseh letih službovanja v DS, OZS, ZK in raznih delegacijah. Njene sodelavke jo imajo rade. Problemi, saj jih skoraj ne poznajo, jih je že po celem svetu preveč, zakaj bi jih ustvarjale še same.

Ko odhajam od Angelce Ileničeve, ki se je zopet z večjo roko lotila dela, se mi zdi, da s svojo vedrino oživlja vse okrog sebe.

Angelci Ileničevi želim, da bi v krogu svojih najdražjih uživala, vedra in zdrava še vrsto let svojo zaslužno pokojnino. Prepričana sem, da se mojim željam pridružijo vsi zaposleni v Kometu. Vsem dekletom, materam in ženam v KOMET-u pa priskrbeno čestitam dan žena.

Alenka Mežnaršič

O prispevkih za samoupravne skupnosti

Del novosti, ki jih prinaša **Zakon o celotnem prihodku in dohodku**, bomo začeli uveljavljati v letu 1988. To je novost pri plačevanju prispevkov iz OD in prispevkov iz dohodka za zadovoljevanje skupnih potreb **na področju družbenih dejavnosti**.

Iz osebnega dohodka plačujemo prispevke po domicilnem principu (po odstotkih in samoupravnim interesnim skupnostim, ki so na območju občine, v kateri imamo stalno prebivališče) in po sedežnem principu (prispevke plačamo po odstotkih in tisti SIS, ki je na območju občine, kjer je poslovna enota, v kateri smo zaposleni).

Od 1. januarja 1988 bomo plačevali iz osebnih dohodkov prispevke SIS-om na tehle področjih družbenih dejavnosti (skupna poraba):

domicilni princip za: izobraževalno skupnost-občinsko, za skupnost otroškega varstva, za skupnost socialnega skrbstva, za kulturno skupnost, za telesnokulturno skupnost; **sedežni princip za:** skupnost otroškega varstva, za skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja – razen za naloge, za katere se zagotavljajo sredstva iz dohodka, za zdravstveno skupnost za osnovno zdravstveno varstvo, za skupnost za zaposlovanje – za uresničevanje pravic iz zavarovanja za primer brezposelnosti.

Za financiranje splošne porabe bomo iz OD plačevali po domicilnem principu republiški davek iz OD delavcev in občinski davek iz OD delavcev.

Zaradi spremenjenih virov financiranja nekaterih dru-

žbenih dejavnosti in drugih obveznosti, ki se plačujejo iz OD, bo sestava bruto OD drugačna. Nekatere prispevke ne bomo plačevali več iz OD (posebni prispevki za blagovne rezerve, posebni prispevki za intervencije v proizvodnji hrane), pri tistih, ki jih bomo plačevali še naprej, pa se bodo spremenile stopnje. Stopnji prispevkov iz OD za zdravstvo in invalidsko pokojninsko zavarovanje se bosta morali povečati, saj se bodo po novem skoraj vsa sredstva za te namene zagotavljala iz OD in ne več iz dohodka kot doslej. Obremenitev OD se bo povečala zaradi spremembe načina financiranja družbenih dejavnosti. Zaradi tega se ne sme zmanjšati delavčev čisti OD, ampak bo potrebno ustrezno preračunati bruto OD.

Iz dohodka plačujejo delovne organizacije prispevke po sedežnem principu, in sicer za naslednje družbene dejavnosti: za usmerjeno izobraževanje, za raziskovalno dejavnost, za zdravstvo – le manjši del, za zaposlovanje – le manjši del, za pokojninsko in invalidsko zavarovanje – le manjši del in za zavarovalno dobo s povečanjem.

Po spremembi zakona o celotnem prihodku bi morali prispevek za kulturo in telesno kulturo plačevati iz dohodka, vendar je SIS za kulturo sprožila ustavni spor in dosegla, da se v letu 1988 prispevki za kulturo in telesno kulturo še plačujejo iz OD. Ali se bo SIS financirala iz prispevkov iz OD ali iz dohodka, je še posebno pomembno zato, ker DO v primeru izgube ni potrebno plačati prispevkov, ki so odvisni od velikosti dohodka oz. smejo že plačane prispevke zahtevati nazaj (refundirati). To pa pomeni, da bodo uspešne organizacije še bolj obremenjene.

K. Končar

(Nadalj. iz 4. str.)

USPOSABLJANJE:

kar je v primerjavi z 2.037 zaposlenih leta 86 za 3,4 % več. Zaradi nadaljnje stagnacije oz. nezmožnosti povečanja proizvodnje smo v letu 1988 prisiljeni uvajati strogo kontrolo oz. restrikcijo na segmentu zaposlovanja, zlasti pa na režijskih delih.

Pri omenjenih osebnih dohodkih bi povečanje delavcev brez možnosti povečanja ekvivalenta proizvodnje pomenilo realni padec povprečnih OD/delavca. S takšnega aspekta moramo vsi gledati, kaj kdo dela oz. če ne dela in ako že dela, če to delo prispeva k skupnemu rezultatu.

Tudi elektronski sistem registracije delovnega časa nas delno sili v večje korišče-

nje delovnega časa. Prisiljeni smo se še bolj vključevati v svetovno konkurenco na razvitih trgih, ki nam ne priznava nepotrebnih stroškov. Od stvarne produktivnosti je odvisen naš realni osebni dohodek, iluzija je pričakovati, da bomo lahko vse notranje stroške pokrili z inflacijskim povečanjem cen. To smo že občutili v 2. polletju lanskega leta.

O končnih finančnih rezultatih in kazalcih uspešnosti bomo napisali v naslednji številki, ker bo zaključni račun nared šele 29. februarja. O planu 1988 bomo rekli končno sodbo šele po končni javni razpravi na zborih.

Nikola Podrebarac

Priprave na zaščito

Človek ne živi le za današnje probleme in težave, pač pa je njegova misel usmerjena predvsem v jutrišnji dan, zato vselej pomisli na tisto, kar mora še storiti, da bo izpeljal le del načrtov in nalog, ki mu jih nalagajo družina, širše in ožje okolje, organi, organizacije in društva.

Ena takih nalog nas vseh je tudi pripravljane za zaščito, obrambo in varnost pred naravnimi in drugimi nesrečami, za tako imenovane izredne razmere in tudi za morebitno vojno. Ujme in druge katastrofe nas skorajda vsako leto opozarjajo na preslabo pripravljenost in organiziranost za njihovo preprečitev oziroma odpravljanje posledic. Ena najhujših katastrof, ki nas lahko doleti, pa je vojna, na ketro bi morali biti še prav posebno pripravljani, a je ne jemljejo dovolj resno, ker imamo že štiri desetletja mir. Vojne, proti katerim se sicer bori vsa svetovna javnost, so še vedno zelo pogost dejavnik reševanja mednarodnih sporov in nesoglasij. Zlasti pri nas že dolgo poudarjamo in se zavzemamo za mir kot poročstvo napredka, varnosti in sreče, vedeti pa tudi moramo, da sreče in svobode ter miru nihče nikomur ne zagotavlja ali poklanja, zato se uspešno rešuje le tisti, ki to zna in ima rezerve ter dobro organizacijo reševanja in pomoči.

Leta si že prizadevamo, da v okviru najmnogičnejšega usposabljanja pri nas obdelamo kak drobec iz najpreprostejših pa tudi zapletenejših obrambnih, samozaščitnih in zaščitnih, varnostnih in reševalnih področij.

Tema, ki smo jo pripravili za leto 1987/88 in jo bomo obravnavali v dvehurnem pogovoru v svoji KS, zajema vprašanja materialnih in

zdravstvenih priprav za splošno ljudsko obrambno vojno in pri tem pregled svoje organiziranosti ter pripravljenosti za naravne in druge nesreče oziroma izredne razmere.

Materialna in zdravstvena oskrba oboroženih sil, ostalih obrambnih sestavin in prebivalstva je sestavina samoupravnega družbenogospodarskega sistema, zato jo uredničujejo vsi subjekti družbe in vsak delovni človek in občan posebej. V pripravah na splošni ljudski odpor si prizadevamo, da bi naš družbenogospodarski sistem kar najbolje deloval tudi v najtežjih razmerah vojne. Družbenogospodarski sistem SFRJ je namreč temeljna materialna baza sistema splošne ljudske obrambe in se mora razvijati in organizirati tako, da lahko zagotovi najboljše možnosti za nepretrgano oskrbovanje vseh sil in subjektov sistema splošnega ljudskega odpora.

To pomeni priprave organizacij združenega dela za proizvodnjo in storitve v vseh razmerah in v vseh pogojih splošnega ljudskega odpora, proizvodnjo za oskrbo oboroženih sil in prebivalstva ter za zaščito in reševanje ljudi in materialnih dobrin pred posledicami vojnih delovanj, naravnih in drugih nesreč. Tej problematiki namenjamo pri nas v zadnjih letih vse več pozornosti, prav zaradi njene pomembnosti in zapletenosti, ker se zavedamo, da le kvalitetno organizirana in utečena oskrba omogoča nemoteno in uspešno delovanje celotne družbe tudi v najtežjih razmerah.

O teh problemih in načinu zagotavljanja živilskih in drugih proizvodov, storitev in varstva ter zdravstva ob katastrofah, ujmah v vojni in drugih razmerah, boste slišali na razgovorih, ki bodo v krajevnih skupnostih.

Na ta razgovor vas bomo vabili s plakati, ki bodo obešeni po posameznih KS.

Oddelek za ljudsko obrambo

Najtežje leto doslej

Ob vsakodnevni rasti cen si je sindikat prizadeval pomagati delavcem pri nabavi kurjave, ozimnice in ostalih nakupov po čim ugodnejših cenah in pogojih.

Blagajni vzajemne pomoči smo iz sindikalne blagajne v preteklem mandatu dali 240.000.- din z namenom, da bo lažje reševala prošnje svojih članov. Solidarnost naših ljudi ni nikoli zatajila, saj smo vse težje probleme skupno in tekoče reševali. Da bi lažje reševali socialno ogrožene, ki jih bo vse več s padom življenjskega standarda, je sklep občnega zbora sindikata KOMET Metlika, da se v bodoče na Občinski sindikalni svet Metlika nakazuje od članarine 40 % od pobranega zneska. 60 % članarine pa naj ostane v osnovni organizaciji sindikata oziroma v blagajni OOZS Kometa.

Osnovna organizacija sindikata ni le nabava ozimnice, organiziranje izleta svojim članom. Ni le skrb za pravočasno nabavo venca za člane ali njihove svojce. Sindikat ima daleč večjo vlogo v naši družbi. Zato moramo vsi

člani pomagati izvrševati zadane naloge občnega zbora za leto naprej. Nikakor ne smemo prepustiti vseh del samo novoizvoljenemu izvršnemu odboru in njegovim članom. Vsi pa se moramo zavedati svojih dolžnosti in uspešno voditi zadane nam funkcije. Vsi zaposleni smo tudi člani OOZS toda, kadar se ob letu išče nove člane IO so veliki problemi.

Novoizvoljeni člani izvršnega odbora sindikata za leto 1988:

1. Cvetka Badovinac
2. Nada Lisak
3. Alenka Mežnaršič
4. Ljubica Cvitkovič
5. Radmilo Jaklič
6. Anica Pezdirc
7. Silva Klobučar
8. Ivanka Težak
9. Slavo Moravec
10. Marija Ambrožič
11. Zorica Nemanič
12. Mira Mihelič
13. Marica Šoštarič

Nadzorni odbor:

1. Marija Jurejevčič
2. Martin Vukšinič
3. Darinka Žist

Za Vežilo pripravila
Alenka Mežnaršič

Metlika, 25. februar 1988

VAŠA POŠTA

Bil sem zadnji kupec

V mesecu decembru 1987. leta je industrijska prodajalna delovne organizacije »BETI« Metlika na široko odprla vrata za kupce izdelkov te naše renomirane delovne organizacije, kupci pa so lahko v prodajalni kupili tudi izdelke KOMETA. Tudi med letom je bilo tako, le da je torkat šlo za posebno ugodnost, saj je veljal za kupljene izdelke 20 odstoten popust, tisti, ki so zaposleni v delovni organizaciji Beti, pa so s posebnimi kuponi kupovali izdelke s popustom 25 odstotkov do vrednosti 600.000 din že celo leto 1987.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta **VINKA NOVOSELA** iz Reštova se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem iz TOZD barvarna za podarjene vence in denarno pomoč ter za izrazno sožalja. Hvala vsem, ki ste sočustvovali z nami in ste našega pokojnega očeta v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoča hčerka Ljubica Razumič z družino

ZAHVALA

Ob izgubi dragega očeta **LEOPOLDA KLEMENČIČA** iz Gradca se zahvaljujem sodelavcem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in spremstvo pokojnika na zadnji poti.

Mira in Toni Klemenčič

Decemberski popust je prišel marsikateremu kupcu zelo prav. Ugodnosti, da si lahko potrebna oblačila in ostale izdelke kupil kar za 40 odstotkov ceneje, kot je redna cena, ni šlo izpustiti iz rok. Zato ni presenečalo dejstvo, da je bila industrijska prodajalna Beti vse dni polna kupcev, ki so kupovali spodnje perilo, trenirke, jogginge, spalne srajce in pižame, veliko spretnih rok pa bo v teh hladnih zimskih dneh pletlo puloverje, jopice ali brezrokavnike iz volne.

Tudi sam sem bil v tistih dneh mrzličnih nakupov večkrat kupec v omenjeni trgovini. Ker človeška domišljija in želje ne poznajo meja, sem zadnji delovni dan trgovine 30. decembra odšel v nakup v zadnjih večernih urah, kot se za kupca, ki ima trgovino »pred nosom, pač spodobi«. Vrata v trgovino so bila seveda zaprta, saj se je delovni dan in leto izteklo tudi za prodajalke in tiste člane kolektiva BETI, ki so v teh »vročih« dneh pomagali v trgovini.

Z nakupom ne bo nič, sem ugotavljal mrmraje, a sem se krepko uštel. Nadvse prijaznemu osebju trgovine, zlasti pa tovarišici **Barici Slanc**, se moram zahvaliti, da sem kupil zeleno blago. Verjamem, da so bile zaposlene tovarišice v trgovini že pošteno utrujene od dela in izpolnjevanja želja radovednim kupcem, izkazale pa so veliko mero poslovnosti in človeških vrlin, za katere pa žal moramo priznati, da ljudi ne krasijo prav pogosto.

Bil sem zadnji kupec v industrijski prodajalni »BETI« Metlika v letu 1987. Iz trgovine sem odšel zadovoljen, ker sem v njej srečal prijazne ljudi, ki so za slehernega kupca gotovo našli lepo besedo.

In tudi sam sem bil pred leti član tega kolektiva...

Milan Travnikar

Zbližuje nas želja po petju

V Metliki domala ni večje prireditve ali slovesnosti, da ne bi v kulturnem programu sodelovali tudi pevci metliškega mešanega pevskega zbora »BETI« Metlika. Zbor, ki je bil ustanovljen decembra 1978 na pobudo peščičice pevskih zanesenjakov, zadnja leta uspešno vodi zborovodkinja **Ani Jankovič-Šober**.

Kaj nas pravzaprav druži? Predvsem je to želja po petju. Zbor, ki je ob ustanovitvi štel le nekaj pevcev, je v naslednjih letih zrasel v enega večjih pevskih zborov v Beli krajini in na Dolenjskem, saj šteje skoraj 50 pevk in pevcev. Nekaj časa so bili člani zbora tudi nekateri pevci, ki so pozneje ustanovili oktet VITIS. Zbor je v začetku nastopal največ na proslavah v delovni organizaciji Beti, pozneje pa tudi v ostalih sredinah (Dom počitka, Novoteks, Komet). Svoje ubrano petje je zbor predstavil krajanom nekaterih naših krajevnih skupnosti (Gradac, Podzemelj, Slamna vas, Radovica, Suhor) gostovali smo v Črnomlju, Novem mestu, Dolenjskih Toplicah, Trebnjem, večkrat na reviji obkolpskih pevskih zborov v Gribljah in na Taboru pevskih zborov v Šentvidu pri Stični, našo pesem pa smo predstavili tudi v pobrateni občini RONCHI DEI LEGIONARI v Italiji. Prehojena pot je torej dolga in zanimiva.

Tako kot večino pevskih zborov ali drugih kulturnih skupin tudi nas niso obšle kadrovske spremembe. Zamenjali smo nekaj zborovodij, zlasti pa je zbor vsako leto doživel veliko sprememb v številu in strukturi pevcev. Potrebno je bilo veliko dobre volje in odrekanja, da smo obdržali doseženo raven petja.

MMPZ bo letos slavil 10-letnico obstoja in delovanja. Kljub temu da se nad kulturo

zgrinjajo težki, temni oblaki in da se sredstva za kulturo venomer krčijo, naš zbor občuti te težave v nekoliko bolj blagi obliki. Velika zahvala za to, da nemoteno delujemo, gre v prvi vrsti delovni organizaciji Beti, ki nam zagotavlja potrebne prostore za vaje, omogoča nabavo pevskih oblek in potrebne prevoze na nastope, večkrat pa nam tudi omogoča ogled kulturnih prireditev v Karlovcu, Ljubljani in Zagrebu.

Ob koncu pretekle pevske sezone je zbor zapustilo precej dobrih in zanesljivih pevk in pevcev. Škoda, da je temu tako, saj bo trajalo precej časa, da se bodo novi in mlajši pevci naučili peti pesmi, s katerimi je zbor v prejšnjih sezonah že nastopal.

Upam, da se je kdo odločil prehitro in da se že jutri vrne med nas. Resnično ga bomo zelo veseli in naj mu ne bo nerodno. Prav tako bomo zelo veseli vsakega novega pevca ali pevke, ki se nam bo pridružil vsak torek ob 19.00 uri na pevski vaji v prostorih Izobraževalnega centra Beti.

Že dolgo v zboru pojejo tudi pevke in pevci, ki niso zaposleni v Beti. Zbor je metliški in zakaj ne bi v njem peli tudi upokojevalci, pa tudi tisti, ki so zaposleni v Novoteksu, Kometu, Obrtni zadrugi in drugod? Nekaj teh že dalj časa poje v zboru, pridružite se jim še vi, kajti kdor poje, ne misli slabo.

Milan Travnikar

ALI NAS JE ČAS POVOZIL?

V Metliki smo na začetku

Po prvem množičnem poizkusu kableske televizije pri nas v Mariboru ter ob začetku izgradnje v Novem mestu, ene najbolj sodobne kableske distribucije na Slovenskem, je zanimanje porastlo tudi na tej strani Gorjancev za to novotarijo.

Kaj je kableska televizija (KATV)? Za lažje razumevanje je potrebno dojeti način razpošiljanja televizijskih signalov:

– zemeljska televizija z običajnim prenosom signala z oddajnikov na zemlji do antene na hiši, v kateri je sprejemnik (LJ I, II, ZG I, II, KP, AV I, II)

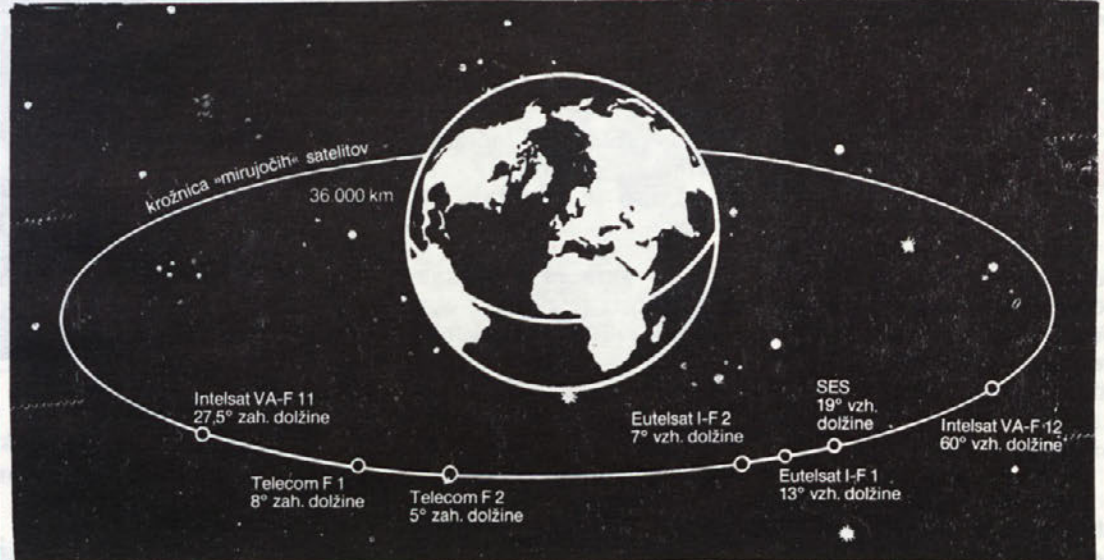
– skupinska antena za več sprejemnikov hkrati v isti hiši ali celo nekaj sosednjih hiš,

– kableska televizija je način prenašanja signala od televizijskega studija samo po kablu do sprejemnikov,

– satelitska televizija je prenos signala z zemeljskega oddajnika na satelit, ki lebdi 37.000 km nad Zemljo, od tu pa do skledaste antene sprejemnika na Zemlji.

Naš pojem kableske televizije torej pomeni združitev vseh teh štirih sistemov prenosa signalov. Bolj točno bi temu lahko rekli kableska distribucija. Za sprejemanje je potrebno biti priključen na kabel, po katerem prihajajo signali iz kableskega vozlišča. Glavni kabel je položen v zemljo 80 cm globoko (primarni), sekundarni pa poteka po drogovih in hišah. Kabel je na določenih mestih prekinjen zaradi vgraditve ojačevalnikov, razvodnikov in odzemnikov.

Katere skrbi odpadejo s kableskim priključkom? Ni treba skrbeti za zamenjavo dotrajanih anten, ni potrebno kupovati dekodejev za »odklenitev« satelitskih kodiranih programov,

ker vgradijo za vse naročnike en sam dekodev v vozlišču. Po izgradnji osnovnega omrežja KATV pa so še naslednje možnosti širitve:

– lokalna televizija (program dnevnih novic iz metliškega studia)

– videostrani=obvestila, novice, turistična ponudba, spored kulturnih in športnih dogodkov, delovni čas trgovin, lekarne, banke, pošte, vozni redi ipd.,

– meteosat=vremenska slika z meteorološkega satelita

– videotekst=računalniška povezava med naročniki z osebnimi računalniki in podatki iz večjih računalnikov,

– teletekst=informacije,

ki jih že zdaj daje RTV Ljubljana na posebni frekvenci s 1. programom,

– možnost daljinskega odčitavanja števcov za elektriko in vodarino

– možnost samodejnega javljanja požarov v občinski center za obveščanje, kadar je naročnik odsoten (dopust, službeno potovanje)

Kaj je možno sprejemati? Poleg naštetih 6 zemeljskih programov se pojavlja vprašanje, za katere satelitske programe gre. Najprej se moramo med kakšnimi 12 sateliti, ki oddajajo nad Evropo, odločiti za tiste, ki s snopi svojih signalov vsaj zadovoljivo dosežejo naše kraje. To so predvsem ECS 1-F1, Intelsat VA-F12, fran-

coski Telecom 1B, sovjetski Horizont 7 in novejši nemški TV SAT.

Kaj premore ECS 1, za katerega se odločajo Novomeščani?

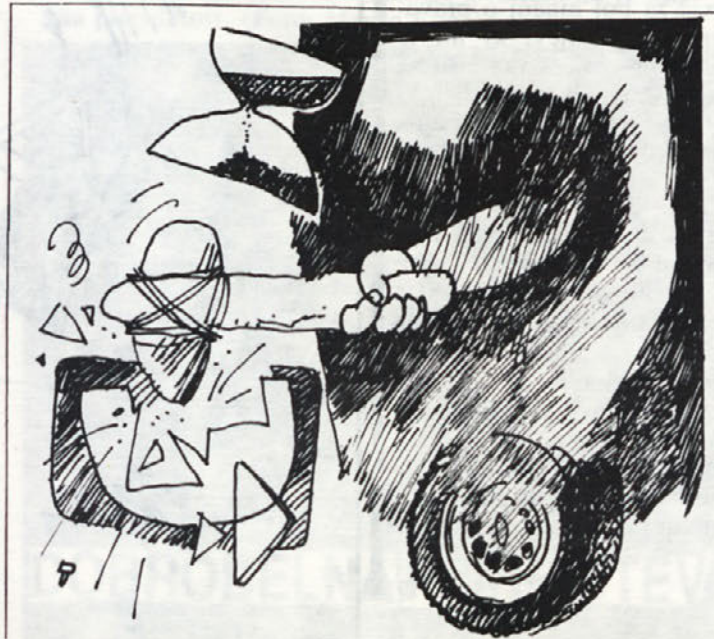
Italijanski RAI (isti kot zemeljski I program v Italiji), nizozemski EURO TV s filmi in zabavo v več jezikih, francoski TV 5, sestavljen iz petih francoskih zemeljskih programov, angleški SKY CHANEL, švicarski TELECLUB s filmi in zabavnim programom v nemščini, belgijsko švedski FILM NET s filmi in poročili, nemški zabavni SAT 1 in angleški SUPER CHANEL s popdisko glasbo (Music Box).

V vzhodnem snopu satelita ECS 1 sta nemški 3-SAT, ki združuje najboljše iz zemeljskih programov Avstrije, Zahodne Nemčije in Švice ter luksemburški RTL-PLUS s filmi in zabavnim programom.

Izbire je torej dovolj, morda preveč. Novomeščani in Krčani načrtujejo za začetek po osem satelitskih programov. Katere bodo izbrali, pa bo odločila anketa naročnikov.

In kje smo s KATV v Metliki? Na začetku! Pričakujemo, da bo SZDL konec meseca imenovala iniciativni odbor.

Juš Mihelčič

ZANIMIVOST

Ojoj, vidi jo se lasje!

Če ne bi bil posredoval celo Homeini, bi bila majhna vojna zaradi »nemoralnih« tv oddaj v Iranu prerasla še v en verski spopad o tem, kaj je v islamu dovoljeno in kaj ni. S kratkim verskim ukazom je presodil.

Zadevo je začel uradni dnevnik Džumhuri islami, ki je odgovorne na televiziji obtožil, da v svoj program spuščajo tiste, ki so s svojo glasbo in poezijo uživali naklonjenost prejšnjega režima. Razen poročil in informativnih oddaj naj bi vse druge oddaje bolj ustrezale predstavnikom bivšega režima, nezainteresiranim in kontrarevolucionarjem, samo množicam vernikov ne.

Jeseni je televizija prikazala tri filme iranske proizvodnje, v katerih igralke, po mnenju gledalcev, niso bile dovolj oblečene. Ob ličilu, ki je tako in tako prepovedano,

VEZILO je glasilo delovnih ljudi Beti in Kometa. Ureja ga uredniški odbor: Toni Gašperič, glavni in odgovorni urednik, Jožica Cigič, Nikola Kezele, Karolina Končar, Mijo Maršič, Jure Matekovič, Branko Matkovič, Vida Šegina-Matjovič, Jože Muc, Vinko Pavlinac, Tone Omerzel in Marjetka Žele. Tehnični urednik: Janez Pezelj.

VEZILO izhaja v nakladi 2300 izvodov, in sicer enkrat na mesec. Grafična priprava DIC Novo mesto, tiska Tiskarna Novo mesto.

Naslov izdajatelja: Beti, Tovarniška 2, 68330 Metlika, telefon: 58-170.

VEZILO je po mnenju Republiškega komiteja za informiranje SRS oproščeno temeljnega davka na promet proizvodov.

sa je dalo videti tudi nekaj pramenov – ojoj – las! Gledalci so protestirali tudi proti športnim prenosom, saj igralci niso oblečeni od glave do pet.

O »vulgarnem programu« in »drznosti televizije« se je razpisal tudi časopis Etelet.

Neislamske so tudi oprijete obleke, ker je skoznje mogoče uzreti ženske obline.

Nedovoljeno je zborovsko petje moških in žensk skupaj, posebej če pojejo lirske in ne epske pesmi, je opozoril Etelet.

Kampanji proti televiziji – njen direktor je brat zelo vplivnega predsednika parlamenta Hašemija Rafsandžanija – se je pridružil še tretji časopis, Resalat. Zanj tako obscene televizijske oddaje žalijo družine vojnih žrtev, invalide in druge vernike.

Odgovorilo pa je glasilo »nasprotnega tabora« Kejhan, ki je spomnilo na dejstvo, da tisti, ki so jim napoti ženski lasje, ne naredijo nič, ko gre za siromaštvo v deželi, nezakonito bogatenje in nezakonito zviševanje cen.

Že prej sta se spopadli konzervativna in radikalna struja, toda tokrat je šlo prvič za boj mnenj o pravovernosti medijev, ki jih je Homeini svojčas razglasil za »islamsko univerzo«. Direktor televizije je od imama zahteval, naj razišči v sporu.

Iranski verski poglavar je dejal, da je tudi sam gledal sporne filme. Rekel je: »Prikazovanje takšnih filmov je versko dovoljeno. Isto velja

tudi za večino športnih tekem pa za zborovsko petje. Imel pa je dve pripombi: igralk ne smejo gledati s pohoto, naličijo pa jih lahko le člani družine in ne neznani moški.

JOŽE ZVONKOVIČ (Pletilnica) TONETU MATJAŠIČU (Kodranka): »Kajne, če ti dam ljubčka, pridem v kodranko?«

Javna razprava: »USTAVA«

